

[Stinus.]

anden parts problemer og en løbende konsultation.

Hvordan vil Danmarks placering blive i en sådan konsultationsproces? Hvilken rolle vil vi kunne spille? Hvilken politik vil vi føre? Vil vi i det hele taget komme til orde, eller skal EF-landene tale med én stemme på basis af deres egne interne konsultationer?

Konsultationerne må ikke alene omfatte spørgsmålet om en fælles oliepolitik, men også den almindelige handelspolitik og forholdet til den tredje verden — hvor Danmark forhåbentlig vil tage stærkt til orde for, at det bliver fælles vestlig politik, at de højere oliepriser ikke må betyde nedskæring af bistanden til den fattige del af verden — og hele afspændingspolitikken.

Aflysningen af Nixons rejse til Europa er foregået på en sådan måde, at den bærer præg af et ultimatum, hvilket ikke lover godt for det fremtidige samarbejde. Hvis Nixons voldsomme udfald også kan tolkes som en trussel om, at USA ikke vil deltage i den planlagte GATT-konference om verdenshandelens problemer, rækker konsekvenserne langt ud over det atlantiske samarbejde og er simpelt hen uoverskuelige. Amerikansk udebliven fra GATT-konferencen kan blive signalet til en global handelskrig og begyndelsen til en ny æra med amerikansk isolationisme.

Hertil kommer nu usikkerheden på grund af regeringsskiftet i England, premierminister Wilsons ønske om genforhandling med EF, udtalelser om en nyordning inden for NATO, arbejderpartiets valgprogram med krav om en væsentlig nedskæring af den britiske forsvarsbyrde, ndlæggelse af baserne for de amerikanske Polaris u-både og en gradvis afskaffelse af NATO og Warszawa-pagten. En fortsat afspænding kan forhåbentlig engang i fremtiden muliggøre dette sidste punkt fra Labours valgprogram. Begyndelsen kan være en positiv afslutning på SALT-forhandlingerne, troppereduktionsforhandlingerne og sikkerhedskonferencen efterfulgt af en reel optøning af forholdet mellem blokkene.

De sovjetiske myndigheders behandling af jøder og intellektuelle og sluttelig udvisningen af forfatteren Aleksander Solsjenitsyn er ikke opmuntrende tegn i så henseen-

de, selv om udvisningen vel betegner fremskridt i forhold til Stalintidens metoder. Både udvisningen og den forfølgelse af anderledes tænkende, som fortsat finder sted i Sovjetunionen, demonstrerer kun alt for tydeligt, hvor længe der endnu er til, før vi taler samme sprog, f. eks. når vi taler om menneskerettigheder. Solsjenitsynsagen og behandlingen af anderledes tænkende i Sovjetunionen passer desværre kun alt for godt ind i det ikke særlig lyse billede, der i øjeblikket kan tegnes af afspændingsforhandlingerne.

Efter indgåelsen af den første SALT-af-tale i maj sidste år synes de fortsatte for-handlinger, SALT 2, at være gået i stå. Om dette hænger sammen med det chok, afspændingspolitikken var udsat for under Mellemøstkrigens dramatiske krise mellem supermagterne, lader sig næppe afgøre. Forløbet af forhandlingerne om gensidige styrkereduktioner i Wien må vel også betegnes som skuffende.

Med særlig interesse følger vi i Danmark den europæiske konference om sikkerhed og samarbejde. Det er nok på tide, at vi nedskruer vore forventninger til resultaterne af denne konference. Sovjetunionen presser nu på for at få konferencen afsluttet hurtigt med et møde på højeste plan med det helt klare formål på højeste plan at få anerkendt status quo i Europa inklusive en vestlig accept af Bresjnev-doktrinen om de socialistiske landes begrænsede suverænitet i forhold til Sovjetunionen. Det kan ikke overraske, at dette er det sovjetiske mål, men det må være lige så klart, at opfyldelse af de sovjetiske ønsker alene ikke kan være en acceptabel afslutning på konferencen for de vestlige lande, og jeg er glad for, at udenrigsministeren deler denne opfattelse.

Under de forberedende drøftelser i Helsinki var der enighed blandt alle deltagere om, at konferencen bl. a. burde resultere i, at deltagerlandene skulle bekræfte en række principper, der skulle lægges til grund for deres indbyrdes forhold, blandt disse respekten for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder. Heroverfor er under konferencens videre forløb kommet til at stå respekten for suverænitet og princippet om ikke-indblanding i indre anliggender. De østeuropæiske lande har